

# Press DANZON: EMWAP festival 2015: Autonomous Scenography

26 Mart 2015 Perşembe

autonomous scenography @ emwap



emwap'ta bu akşam (25 mart) meryem bayram'ın "autonomous scenography" işi sergilendi; mekan yine moda sahnesi'ydi.

meryem bayram'ı, iki-üç sezon öncesinden "oda ve adam"dan hatırlayan çıkabilir; mesut arslan'ın yönettiği çok iyi bir oyundu; mekân kullanımı da oldukça heyecanverici idi. dolayısıyla; bu akşam için beklenti yüksekti. ne mutlu ki, hayal kırıklığı olmadı. meryem bayram yine enfes bir atmosfere imza atmış; performansçılar gaetan bulourde ve clément layes, ilk ışık tasarımını yapan görsel sanatçı pol matthé ve ses tasarımı için charo calvo ile işbirliği yapmış.

söylenecek, yazılacak çok şey var; performansın süresi bir saatti, ardından yapılan söyleşi yaklaşık 1.5 saat sürdü; bitti denmese daha da devam ederdi.

insan böyle işleri daha sık izlemek istiyor; böyle işler seyircilerle dolsa taşsa diye diliyor; nerede konservatuar öğrencileri, güzel sanatlar üniversitelerinin sahne tasarımı bölümlerinin öğrencileri, hocaları, nerede genç tiyatrocularımız, nerede tiyatrosever seyircilerimiz diye sormadan edemiyor..

keşkeler bir yana; "autonomous scenography" nasıldı, biraz detayına inersem:

işin en önemli ve vurucu özelliği tek bir malzeme kullanmaktır; ama malzemeye farklı yaklaşmak/davranmak, ama bunu yaparken de israfa kaçmamak. iki temel davranış şekli belirlenmiş gibiydi: katlamak ve çıkarmak. bu sayede tekten çeşitliliğe ulaşmak.

"autonomous scenography"de iki dünya vardı: ilki koreograf-dansçı clément layes'nin geometrik, tekrara dayalı,

mekanik, soğuk, dik veya dar açılı, sert, mesafeli, kendi içine kapalı, iletişimsiz, noktasal ve soyut dünyası. ikincisi gaetan bulourde'un her biri birbirinden farklı parçalardan kurulu, karışık, tek defalık, sıcak, kıvrımlı, yumuşak, iletişime açık, mekânsal ve ilkinine göre çağrışımı daha direkt ve bariz dünyası.

malzeme kartondu. bengi bugay hoca'nın dediği gibi, çocukluğumuzdan itibaren hepimizin az çok haşır neşir olduğu sıcak, yakın, samimi bir malzeme. zaten sahnede bu malzemeyle yapılanlar da sanki bir oyun gibiydi.

ancak oyun figüratif veya ilüstratif değildi, bariz bir hikayesi yoktu. soyut olmak, doğrusu günümüzde batı sahnesinde bile büyük cesaret. örneğin; meryem bayram ve performansçıların tek bir malzeme ile yaptıkları denemenin benzerini, uzun bir zamandır sidi larbi cherkaoui deniyor. ingiliz heykeltıraş antony gormley'in "sutra"da cherkaoui'ye onlarla "oynasın" diye sunduğu insan boyutunda ahşaptan kutular, ya da "babel" için tasarladığı sadece kenar çizgileriyle tanımlanan küpler; "puz/zle"daki bir örnek kalın, kare duvarlar... ama cherkaoui, her seferinde bu soyut formları figüratif olmaya zorluyor; ahşap kutulardan lotus çiçeği, gökdelenler, kayık; küplerden babil kulesi, tüneller; duvarlardan tapınaklar yapıyor.. bayram ve arkadaşları ise tam tersine, soyutlama derecesi yüksek tasarımları tercih etmişler. bu sayede; yarattıkları imajları fikslemiyor, seyircinin hayalgücüne güveniyorlar; sonsuz bir dünyada yolculuk etmemizi sağlıyorlar..

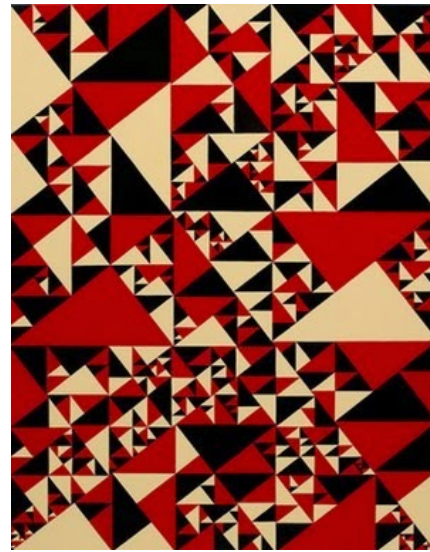
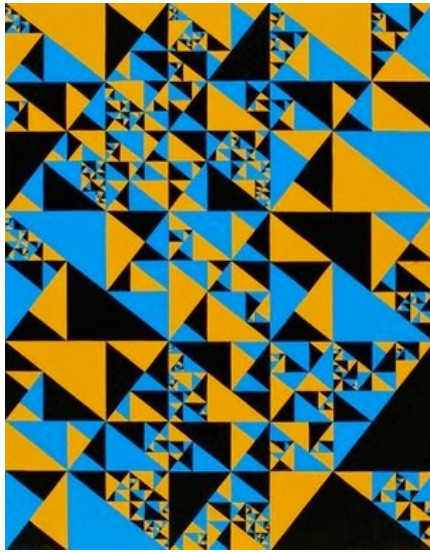
"autonomous scenography"de ışık tasarımı çok önemli bir görev üstleniyor. performansçıların hareket kalitesi, seyirciyle iletişim durumu, jest-mimik seçimi, malzemenin kullanılış şekli, soyut-figüratif dengesi açısından birbirine zıt karakterdeki iki dünyayı birleştiren, kolayca iki parçaya ayrılıp parçalanabilecek bir işi tek bir bütüne dönüştüren ışık! çünkü ışık, diğer bütün öğeleriyle ayrılan parçaların karakterlerinin altını daha da kalın çizmek yerine, alçakgönüllü ve sakin bir şekilde parçaları tanımlayarak (mesela ilk bölümde zeminde sert değil ama kesin alanlar yaratarak), basit ve yumuşak geçişlerle onları -pol matthé'nin tabiriyle- daha "yukardan" (her anlamda yukardan; hem ışık masasının konumu itibariyle yukardan hem de genel/total/bütünsel yaklaşım anlamında yukardan) bir bakışla birbirine bağlıyor.

bir de bu işteki müzik/ses/efekt (mesut arslan'ın yerinde bir saptamayla, ayrılmaları gerektiğini söylediği üç alan) üzerine konuşmak lazım. seyircilerden bazıları yapıta eklenen sesleri fazla buldu, bazıları yeterli, bazılarımız seslerin hayalgücümüzü daha da tetiklediğinden bahsetti, bazılarımız sahnedeki atmosferin sesler sayesinde daha da güçlendiğinden; ayşe draz da seslerin zaman zaman yarattığı *unheimlich* (tekinsiz) atmosferden keyif aldığını söyledi.

ses tasarımı ve kullanımının; birebir betimleyici olmamasıyla, işin genelindeki soyutluğu takip etmesiyle ve özellikle ikinci bölümde gaetan bulourde herhangi bir kartona hayat verirken, hemen değil, biraz daha sonra devreye girerek seyirciye algı ve yorum için zaman tanınmasıyla bir yapıta nasıl hizmet edebileceğinin güzel bir örneğiydi.

bu işi tasarlarlarken meryem bayram'ın esin kaynağı/çıkış noktası üç boyutlu çocuk kitapları (pop-up'lar) olmuş. işin görselliği, çok bariz bir şekilde, söyleşide ata ünal ve elmas deniz'in söylediği üzere, malevich'i, süprematistleri, konstrüktivistleri akla getiriyor. clément layes bunun üzerine söz aldığı sol lewitt'e de baktıklarını belirtti.

bunlar dışında, ilk bölüm için bir çok soyut sanat işi de akla geliyor, örneğin james siena'nın üçgenleri; ikinci bölümde ise sürrealistler..



link <http://danzon2008.blogspot.be/2015/03/autonomous-scenography-emwap.html>